

ХАРАКТЕРИСТИКА ФОРМ ТА МЕХАНІЗМУ НАСИЛЬСТВА ЗА ПЕРЕВИЩЕННЯ ВЛАДИ АБО СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРАЦІВНИКАМИ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

CHARACTERISTICS OF FORMS AND VIOLENCE MECHANISM AT POWER OR AUTHORITY ABUSE COMMITTED BY THE UKRAINE STATE PENITENTIARY SERVICE EMPLOYEES

Ліховіцький Я.О.,
к.ю.н., доцент кафедри кримінального права
Ужгородський національний університет

Статтю присвячено дослідженню форм і механізму насильства за перевищення влади чи службових повноважень працівниками Державної кримінально-виконавчої служби України. Встановлено, що поширеними формами фізичного насильства, які застосовуються до засуджених, є безпосередній, опосередкований енергетичний, а також власне фізичний і біологічний впливи. Акцентовано увагу на проблемі латентності та особливостях механізму насильства над засудженими, що здійснюється з використанням спеціальних підрозділів територіальних (міжрегіональних) воєнізованих формувань вказаної служби, а також груп швидкого реагування. Надано опис окремих особливостей механізму психічного насильства.

Ключові слова: працівник Державної кримінально-виконавчої служби України, злочин, перевищення, службові повноваження, насильство, форми.

Статья посвящена исследованию форм и механизма насилия при превышении власти или служебных полномочий работниками Государственной уголовно-исполнительной службы Украины. Установлено, что распространенными формами физического насилия, которые применяются к осужденным, являются непосредственное, опосредованное энергетическое, а также собственно физическое и биологическое воздействия. Акцентировано внимание на проблеме латентности и особенностях механизма насилия над осужденными, которое осуществляется с использованием специальных подразделений территориальных (межрегиональных) военизированных формирований указанной службы, а также групп быстрого реагирования. Описаны некоторые особенности механизма психического насилия.

Ключевые слова: работник Государственной уголовно-исполнительной службы Украины, преступление, превышение, служебные полномочия, насилие, формы.

The article is devoted to the forms and violence mechanisms at power or authority abuse committed by the employees of the State Penal Service of Ukraine. It is proved that the most common forms of physical violence used against prisoners are direct, indirect energy, physical and biological impacts. It was found out that indirect physical impact may be realized by: a) using of special means (rubber truncheons, tear gas, handcuffs etc.) or other means (furniture items, rubber hoses, office supplies, etc.); b) using the actions of other prisoners who are in conflict with certain convicted and during direct contact with him will obviously violence against him. In some cases, such actions are preceded by phase of information (sometimes – misinformation) distribution among prisoners to discredit a person and further placement into a conflict environment; c) using colleagues actions.

The problem of latency and mechanism of prisoners abuse, which is realized by special units of territorial (inter) paramilitary specified service and rapid response teams involvement is emphasized in the article. The formal reason for such actions is covered by the prisoners illegal actions termination necessity, their consequences liquidation, massive search conduction. Crime planning and preparation includes the punishment institution head oral order regarding additional forces passage insurance into the territory, their weapons and special means provision if needed.

One type of biological form of physical violence from employees is accommodation of obviously healthy prisoners (held in custody) to the areas of tuberculosis, particularly in its open form.

Key words: employee of the State Penal Service of Ukraine, crime, abuse, official authority, violence, forms.

Постановка проблеми. Злочинність у сфері службової діяльності працівників Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВС) є серйозною перепорою на шляху реформування державного сектора публічного адміністрування та суттєвим чинником обструкції кримінологічної політики. Кримінальна активність персоналу ДКВС продукує низку негативних (криміногенних) наслідків перспективної соціально-деструктивної властивості. Винятково небезпечними в цьому контексті виявляються насильницькі практики. Кримінальне насильство, вчинюване службовою особою органу державної влади, фактично делегітимізує такий орган, доповнюючи потужну сигнальну систему соціальної несправедливості. Відома в науці закономірність функціонування систем соціальної дії, згідно з якою насильство детермінує насильство, формуючи потужний комплекс криміногенної самодетермінації. Таким чином, удосконалення механізмів запобігання насильницькому перевищенню влади чи службових повноважень працівниками ДКВС є одним із найбільш актуальних завдань на сучасному етапі реформування пенітенціарної системи та протидії злочинності загалом. Однією з необхідних умов його виконання є накопичення достатньої наукової інформації про природу,

генезу індивідуальної злочинної поведінки працівників ДКВС, а також про форми та зміст насильства в ній.

Стан дослідження. Проблеми протидії насильницькій злочинності загалом і серед працівників правоохоронних органів зокрема розглядалися О.М. Джужею, О.М. Ігнатовим, М.І. Карпенком, О.Г. Колбом, О.А. Мартиненком, М.І. Мельником, О.С. Новаковим, М.І. Хавронюком, О.М. Храмцовим, І.С. Яковець та іншими науковцями. Проте особливості механізму насильницьких злочинів саме серед працівників ДКВС досі не були предметом самостійного дослідження. Без відповідей залишаються питання про зміст і форми насильства за перевищення влади або службових повноважень зазначеними суб'єктами.

Мета статті полягає у виявленні, описі та поясненні найбільш поширених форм і механізму насильства за перевищення влади чи службових повноважень працівниками ДКВС.

Виклад основного матеріалу. У науках кримінально-правового циклу феномен насильства неодноразово ставав предметом ґрунтовних досліджень. Накопичено досить значний масив наукової інформації (у роботах В.В. Голіни, Б.М. Головкина, О.М. Ігнатова, М.І. Панова, О.М. Храмцова, Р.Д. Шарпапова та інших учених) щодо

сутності, форм насильства, його кримінально-правової, кримінологічної оцінки. Це звільняє нас від необхідності надання доктринальної характеристики з питань загальнонаукового значення, пов'язаних із насильством як таким. Натомість варто звернутись до сфери відтворення насильницьких практик у службовій діяльності працівників ДКВС та зауважити, що здійснений нами аналіз судової практики, а також результати проведеного опитування дають змогу виділити певні форми насильства з відповідними особливостями їх механізму.

Так, перша форма насильства – здійснення як однієї з альтернативних форм насильства фізичного (енергетичного) впливу на тіло жертви, яке має такі різновиди: безпосередній фізичний вплив (нанесення засудженому (утримуваному під вартою) ударів руками й ногами) та опосередкований фізичний вплив, що здійснюється із застосуванням спеціальних засобів (гумових кийків, сльозогінного газу, кайданків тощо) чи інших предметів (предметів меблів, гумових шлангів, канцелярського приладдя тощо), з використанням дій інших засуджених та з використанням дій колег по службі.

Часто трапляється опосередкований фізичний вплив із використанням дій інших засуджених (осіб, які утримуються під вартою), які завідомо для працівника ДКВС мають конфлікт із певним засудженим та за безпосереднього контакту з ним із великою ймовірністю вчинять щодо нього насильницькі дії. В окремих випадках таким діям передують фази поширення інформації (іноді дезінформації) у середовищі засуджених для дискредитації певної особи з подальшим її поміщенням у конфліктне середовище.

На цій підставі маємо підтримати думку Р.Д. Шаропа про те, що насильство може бути вчинене шляхом бездіяльності. Учений, зокрема, наголошує на тому, що бездіяльність за фізичного насильства має змішаний характер і є лише тоді, коли небезпечний стан, що призвів до фактичної шкоди, був викликаний самою бездіяльністю [1, с. 88]. Аналогічну думку висловлюють М.І. Панов [2 с. 45], О.М. Храмов [3, с. 73] та деякі інші науковці. Вважаємо, що випадки умисного створення працівниками ДКВС умов для безпосередніх насильницьких дій одними засудженими щодо інших можуть слугувати додатковим аргументом на користь наведеної доктринальної позиції.

У разі опосередкованого фізичного впливу з використанням дій колег по службі (частково як і в попередньому випадку) ідеться про співучасть. Механізм насильницького перевищення влади працівником ДКВС, який вчиняється в співучасті, передбачає врахування трьох обставин: а) застосовуються дії підлеглих на підставі злочинного наказу керівника; б) стимулом до злочину є злочинний наказ керівника (начальника) по службі; в) працівник ДКВС є співвиконавцем зі своїми колегами.

У разі, коли застосовуються дії підлеглих на підставі злочинного наказу керівника, останній виступає як організатор злочину, використовуючи при цьому не стільки офіційні службові повноваження, скільки фактичну впливовість на підлеглих у зв'язку з такими повноваженнями.

У цьому аспекті певною специфікою та тяжкістю наслідків вирізняються такі випадки перевищення влади, коли для застосування насильства над засудженими використовуються спеціальні підрозділи територіальних (міжрегіональних) воєнізованих формувань ДКВС, а також груп швидкого реагування. Як слушно із цього приводу зауважує І.С. Яковець, найбільшим цинізмом відрізняються випадки звернення до «допомоги» таких підрозділів у разі «приборкання» засуджених, які виказують незадоволення умовами тримання або намагаються відстоювати свої права. Це пряме порушення не лише національного законодавства, а й міжнародних зобов'язань України, а також невиконання рекомендацій міжнародних експертів, зокрема Комітету ООН проти катувань, який у своїх Рекомендаціях із підсумків розгляду П'ятого періодичного зві-

ту уряду України вказав: «Комітет стурбований відомими фактами використання антитерористичного підрозділу в масках усередині в'язниць, що приводить до залякування ув'язнених і поганого ставлення до них» [4, с. 105–106]. При цьому варто зауважити, що жодного злочину, який було б учинено із застосуванням спецпідрозділів ДКВС, офіційно не зареєстровано. Однак численні повідомлення в засобах масової інформації та окремі експертні оцінки дають підстави для судження щодо існування цієї проблеми, хоч і на абсолютно латентному рівні.

Формальним приводом для таких дій є необхідність припинення групових протиправних дій засуджених, ліквідації їхніх наслідків, проведення масових обшуків. Планування та готування до злочину включає видання усного розпорядження керівником установи виконання покарань про пропуск на територію останньої додаткових сил, забезпечення комплектування їх у разі необхідності зброєю й спеціальними засобами. В інтерв'ю колишнього офіцера спецпідрозділу ДКВС вказано: «Якщо для обшуку установи недостатньо власних сил, тоді запрошують співробітників з інших установ, або ж спецпідрозділ, або ж діємо всі разом. На обшук не видають зброю, заходимо в маски. У разі необхідності зброю беремо в співробітників відділу нагляду та безпеки, хоча до цього, як правило, не доходить, зазвичай б'ють кулаками та ногами» [5].

Сам механізм реалізації прийнятого працівником ДКВС рішення про вчинення подібного злочину відбувається, таким чином, опосередковано через залучення значної кількості інших працівників ДКВС, у тому числі й тих, хто безпосередньо не підпорядкований керівникові конкретної установи виконання покарань. Останнє означає, що в подібних випадках, як правило, використовуються неформальні зв'язки між керівниками різних підрозділів та установ для узгодження протиправних дій своїх підлеглих. Здійснення такого узгодження є невід'ємним елементом реалізації прийнятого рішення. За відсутності такої згоди злочин може перерватись на стадії готування чи замаху.

Керівник установи виконання покарань через своїх підлеглих визначає сектор дій залучених підрозділів. У подальшому вони діють автономно, а сама діяльність супроводжується безсистемним і протиправним застосуванням сили. Таким чином, механізм злочинної поведінки виявляється складноструктурованим, передбачає розрахунок (усвідомлення й передбачення) на злочинні дії інших осіб. Сам же злочин вчиняється для отримання тотального контролю над певним контингентом засуджених через сіння відчуття страху, завдання фізичних страждань. При цьому мотивація таких дій, як уже зазначалось, передбачає, як правило, прагнення до виконання своїх службових обов'язків (посилення дисципліни серед засуджених, забезпечення неухильного виконання ними вимог режиму тощо), проте в протиправний спосіб.

У разі, коли стимулом до злочину виступає злочинний наказ керівника (начальника) по службі, підлеглий, який вдається до застосування насильства щодо засудженого (наприклад, через продовження фактичного утримування його в дисциплінарному ізоляторі за спливу передбачених законом термінів та, відповідно, незаконного позбавлення волі), усвідомлює, що відмова від виконання подібного наказу тягтиме низку несприятливих для нього наслідків по службі: позбавлення премії, накладення дисциплінарного стягнення, звільнення за дійсними чи штучно створеними причинами.

У цьому аспекті суттєвим криміногенним фактором, що спонукає до остаточного прийняття рішення про вчинення злочину, є попередня злочинна діяльність працівника ДКВС, про яку відомо його начальникові. Згода на вчинення наступного злочину таким працівником є необхідною умовою збереження в таємниці фактів протиправної діяльності з його боку. Таким чином, основним моти-

вом цього злочину є забезпечення безпеки, тобто йдеться про захисну мотивацію.

У разі, коли працівник ДКВС є співвиконавцем зі своїми колегами, дії декількох працівників ДКВС є узгодженими, хоч і не характеризуються ретельним плануванням, у ході вчинення злочину вони можуть варіюватись. Рішення про вчинення злочину приймається одним працівником, після чого відбувається змова. У її основі лежить переконання інших співучасників у необхідності вчинити насильницькі дії. В основі переконання може лежати апелявання до належного виконання службових обов'язків, необхідності здійснити виховний вплив на засудженого (утримуваного під вартою), захист корпоративних інтересів (чесні правоохоронця) тощо.

Так, наприклад, 11 травня 2012 р. старший оперуповноважений оперативного відділу Херсонського СІЗО, встановивши, що один з ув'язнених був активним учасником конфлікту, що стався напередодні під час конвоювання до судового засідання, запропонував двом оперуповноваженим того ж відділу покарати ув'язненого за порушення дисципліни, на що отримав від них згоду. Із цієї метою зазначені працівники в період з 13-00 год по 16-00 год завели вказаного ув'язненого до приміщення оперативної частини цієї установи, де, діючи умисно, шляхом нанесення ударів у потиличну частину голови збили ув'язненого з ніг. Поваливши його на підлогу, вони викрутили праву руку за спину та, притискаючи його до підлоги й не даючи можливості піднятися, нанесли декілька ударів руками та ногами по голові, тулубу, кінцівкам. При цьому один з оперуповноважених СІЗО, тримаючи в руці черевик, наніс його підшоиво декілька ударів по обличчю ув'язненого. У результаті таких дій останньому було заподіяно легкі тілесні ушкодження [6].

Другою формою насильства є здійснення як однієї з альтернативних форм насильства **фізичного впливу на організм жертви**, що виявляється в негативному опосередкованому енергетичному впливі на засудженого (утримуваного під вартою) без порушення тілесної недоторканності, а саме: створення умов для тривалої дії низьких температур на людину за відсутності належних умов для обігріву; позбавлення чи обмеження в отриманні питної води, їжі, освітлення; умисне позбавлення можливостей в отриманні медичних препаратів, зокрема тих, якими мають забезпечуватись наркозалежні засуджені в порядку здійснення наркозамісної терапії, тощо. Подібні форми злочинного перевищення влади залишаються абсолютно латентними. Інформацію про них можна отримати лише через віктимологічне опитування засуджених, а також із нечисленних джерел у засобах масової інформації.

Так, наприклад, результати проведеного нами віктимологічного опитування 240 колишніх засуджених (у період адміністративного нагляду за ними), які відбували покарання у вигляді позбавлення волі в колоніях середнього й максимального рівнів безпеки, свідчать про те, що найбільш поширеним видом подібного насильницького перевищення влади з боку працівників ДКВС щодо засуджених (утримуваних під вартою) є умисне поміщення та утримування в приміщеннях із низькою температурою в холодну пору року. На це вказали близько 16,7% респондентів, з них 45% особисто були жертвами такого поводження і 55% – чули від інших засуджених про подібні випадки. 7% респондентів вказали за позбавлення (обмеження) доступу до питної води як засіб впливу на засудженого. Ще 7% опитаних вказали на відомі їм факти умисного поміщення й утримання в приміщеннях, не пристосованих для перебування людей (без вікон, вентиляції). Близько 3,5% респондентів вказали на ненадання медичних препаратів як засіб маніпулювання поведінкою засуджених.

Третя форма насильства – здійснення як однієї з альтернативних форм насильства **біологічного впливу** на засудженого (утримуваного під вартою). Під таким впливом

у науковій літературі розуміється зараження потерпілого різними шкідливими мікробами й бактеріями [3, с. 72]. Для вітчизняних установ виконання покарань першорядною проблемою в цьому сенсі є поширення захворюваності на туберкульоз. Здійснені нами контент-аналіз засобів масової інформації та віктимологічне опитування колишніх засуджених дають підстави стверджувати, що як один із видів фізичного кримінального насильства з боку працівників ДКВС можна розглядати поміщення завідомо здорових засуджених (утримуваних під вартою) до приміщень із хворими на туберкульоз (зокрема, на відкриту його форму). Трапляються також протилежні випадки – переведення хворого до приміщення з певною групою осіб (засуджених, які не хворіють на туберкульоз), які є об'єктами насильницького впливу. У результаті цього створюється серйозна загроза життю й здоров'ю людини, що має відтермінований характер спричинення суспільно небезпечних наслідків. Імовірність їх настання використовується також як фактор тиску на засуджених, чинник маніпулювання їх поведінкою. У цьому контексті доцільно, на нашу думку, виділити також психічне насильство з боку працівників ДКВС як різновид їхньої насильницької злочинної діяльності у сфері службових відносин.

Четвертою формою насильства є **застосування погроз** як однієї з альтернативних форм психічного насильства. Ми поділяємо думку, що раніше висловлювалась і відстоювалась у науковій літературі, згідно з якою психічне насильство не обмежується лише погрозами, а включає в себе також шантаж, образи, наклеп, цькування, гіпноз та інші способи впливу на психіку людини з метою придушення й підкорення її волі [3, с. 90–91; 7, с. 32–33; 8, с. 93]. Однак у контексті предмета нашого дослідження та існуючих вимог щодо його обсягу маємо обмежитись тим проявом психічного насильства, який полягає в погрозі (фізичним насильством) у його розумінні як суспільно небезпечного діяння, що є ознакою об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 365 Кримінального кодексу України.

Проте у вітчизняній судовій практиці немає жодного вироку в справах (провадженнях) про вчинення подібного злочину. Натомість результати проведеного нами опитування свідчать про значну їх поширеність. Із чого постає висновок про абсолютну латентність цих злочинів. Застосування ж методу моделювання дає змогу стверджувати, що, на відміну від значної частини фізичного насильства, прийняття рішення про висловлення погрози засудженому не характеризується тривалістю боротьби мотивів, плануванням, маскуванням тощо. А тому проміжок часу між етапом прийняття рішення та його реалізацією є зазвичай є мінімальним. Водночас можна також стверджувати, що висловлення погроз засудженим (утримуваним під вартою) характерне для тих працівників ДКВС, яким притаманний ординарний тип мотивації злочинної насильницької поведінки. Тобто такі особи вже мають кримінальний досвід, що дає їм змогу оперувати ним у відносинах із засудженими.

Висновки. Таким чином, насильницьке перевищення влади або службових повноважень працівниками ДКВС вчиняється в різних формах фізичного й психічного насильства. Серед них переважають заподіяння працівниками виправних колоній тілесних ушкоджень засудженим (на це вказали 76% респондентів). Також поширене неогрунтоване поміщення в дисциплінарний ізолятор, переведення до приміщень камерного типу (45% респондентів), висловлення погроз їм і їхнім родичам (12% респондентів), поміщення завідомо здорового засудженого до приміщень із хворими на соціально небезпечні хвороби, насамперед туберкульоз (8% опитаних). Ще 8% респондентів вказали, що тілесним ушкодженням із боку працівників установ виконання покарань вони піддавались також у період перебування в СІЗО.

Таким чином, феномен насильства проявляється в службовій діяльності працівників ДКВС широким спектром форм та має складний механізм реалізації, пов'язаний із використанням службових повноважень, спеціальних засобів

усупереч інтересам служби. Перспективи подальших досліджень вбачаються у виявленні, описі й поясненні особливостей віктимної поведінки засуджених, у розробленні відповідних рекомендацій щодо віктимологічної профілактики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шарапов Р.Д. Физическое насилие в уголовном праве / Р.Д. Шарапов. – СПб. : Юридический центр Пресс, 2001. – 298 с.
2. Панов Н.И. Понятие насильственного преступления по законодательству Украины / Н.И. Панов // Проблемы борьбы с насильничью злочинністю : зб. матер. наук.-практ. конф. / за ред. В.І. Борисова. – Х. : ПФ Лествиця Марії, 2001. – С. 44–48.
3. Храмцов О.М. Кримінально-правове та кримінологічне забезпечення охорони особи від насильства : [монографія] / О.М. Храмцов. – Х. : НікаНова, 2015. – 472 с.
4. Яковець І.С. Існування та дія спецпідрозділів та груп швидкого реагування. Розкриття злочинів / І.С. Яковець // Проблеми забезпечення прав засуджених у кримінально-виконавчій системі України / [В.А. Бдира, О.П. Бурлаков, А.П. Гель, М.В. Романов, І.С. Яковець] ; за заг. ред. Є.Ю. Захарова. – Х. : Права людини ; Харківська правозахисна група, 2009. – С. 102–108.
5. «Українське Гуантанамо», яке не існує де-юре [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://job-sbu.org/ukrayinske-guantanamo-yake-ne-istnye-de-yure.html>.
6. Вирок Суворовського районного суду міста Херсона в справі № 2120/7574/12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38541309>.
7. Панов Н.И. Квалификация насильственных преступлений / Н.И. Панов. – Х. : Юридический ин-т, 1986. – 54 с.
8. Тер-Акопов А.А. О правовых аспектах психической активности и психологической безопасности человека / А.А. Тер-Акопов // Государство и право. – 1993. – № 4. – С. 88–97.

УДК 343.97-048.66:323.2

НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

SCIENTIFIC PROVIDING OF POLICY OF UKRAINE IS IN THE FIELD OF COUNTERACTION CRIMINALITY

Максимів О.Д.,
к.ю.н., викладач

Національна академія внутрішніх справ

Стаття присвячена дослідженню наукового потенціалу для наукового забезпечення політики України у сфері протидії злочинності. Вважається, що Україна має належний потенціал для наукового забезпечення політики у сфері протидії злочинності, однак законодавець не завжди «дослуховується» до надбань науки.

Ключові слова: науковці, науковий потенціал, законодавець, дисертації, наукові дослідження, політика у сфері протидії злочинності, науковий ступінь.

Статья посвящена исследованию научного потенциала для научного обеспечения политики Украины в сфере противодействия преступности. Считается, что Украина имеет надлежащий потенциал для научного обеспечения политики в сфере противодействия преступности, однако законодатель не всегда учитывает научные исследования.

Ключевые слова: научные работники, научный потенциал, законодатель, диссертации, научные исследования, политика в сфере противодействия преступности.

The article is devoted research of scientific potential for the scientific providing of policy of Ukraine in the field of counteraction criminality, so as to the question of perfection of legislation in the field of counteraction criminality, in particular criminal, attention of the Ukrainian scientists, which makes sure the amount of dissertations protected in Ukraine, is constantly spared. For research of this question the abstracts of thesis of dissertations, protected from problematic of criminal right, criminology, and criminally executive rights after 2001 year, were select.

The abstracts of thesis are select because actually at writing of dissertations for them concrete suggestions are laid out in relation to perfection of legislation, and consequently and politicians in the field of counteraction criminality on the whole. Investigational works of research workers, which protected work on the receipt of scientific degree of doctor of legal sciences and candidate of legal sciences whose abstracts of thesis, are in the funds of library.

Certainly, that obviously not all scientific positions have peremptory character, however, it is considered that Ukraine has the proper potential for the scientific providing of policy in the field of counteraction criminality, however much a legislator not always takes into account to science.

The conducted analysis of mine-out in the process of scientific researches legislative suggestions urged on to the idea, in relation to expedience of introduction of practice there is on-line of public discussion (in form forums, possibilities to abandon comments and others like that) of normative acts. It will enable every person, and above all things research workers, effectively attached to the estimation of the proper projects.

Key words: research workers, scientific potential, legislator, dissertations, scientific researches, policy in the field of counteraction criminality, scientific degree, research, doctors of legal sciences, candidates of legal sciences.

Кризові процеси, яких зазнала Україна впродовж свого становлення, закономірно призвели до суттєвих негативних змін у структурі та динаміці злочинності. Відтак злочинність стала вагомим негативним чинником впливу на поступальний розвиток країни загалом, дестабілізувала динаміку сучасних позитивних перетворень. Злочинність стає на заваді ефективності діяльності органів державної влади, підриває стабільність і систему правопорядку, за-

хищення прав, свобод і законних інтересів громадян, що, у свою чергу, вимагає проведення досліджень наукового забезпечення політики України у сфері протидії злочинності.

У різні часи проблемою політики у сфері протидії злочинності активно займалися різні вчені, юристи, науковці, такі як: Є. Феррі, Ф. Лист, А. Принс, Н. Неклюдов, М. Духовський, І. Фойницький, С. Гогель, М. Чубинський,